

Vastuullisen matkailun ohjeistus opiskelijoille

Jalot Villit kannustaa jäsenistöään sitoutumaan vastuullisen, kestävän ja eettisen matkailun arvoihin. Ohjeistuksemme perustuu vastuullisen matkailun viiteen eri osa-alueeseen, Reilun matkailun yhdistyksen ohjeisiin sekä Saamelaiskäräjien saamelaismatkailun eettisiin ohjeisiin. Löydät linkit Reilun matkailun yhdistyksen ja Saamelaiskäräjien sivuille ohjeistuksen lopusta.

Reilun matkailun yhdistyksen ohjeet vastuulliseen matkailuun ovat seuraavat:

- Ota selvää ja tiedosta vastuusi
- Vältä ruuhkia
- Valitse vähäpäästöinen liikkumismuoto
- Käytä rahasi reilusti
- Säästä energiaa ja vettä sekä minimoi jätteet
- Kunnioita paikallista kulttuuria ja ihmisiä
- Suojele luontoa ja eläimiä
- Viesti vastuullisesti
- Matkusta turvallisesti
- Edistä vastuullista matkailua

RMY:n ohjeiden lisäksi kannustamme opiskelijoitamme sitoutumaan vastuullisen matkailun prosessin viiteen eri osa-alueeseen, joiden tavoitteena on kestävä matkailu. Nämä osa-alueet ovat **taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen** sekä **poliittinen vastuullisuus**.

Taloudellisen vastuullisuuden huomioidessaan matkailija tiedostaa matkailun vaikutuksen paikalliseen kulttuuriin ja tukee paikallisia matkailuyrityksiä ja liiketoimintaa, jotka osallistavat tai ovat paikallisten tai alkuperäiskansan harjoittamaa. Matkailija jättää taloudellisen jäljen verot maksaville yrityksille, jotta paikallisten lisäksi valtio hyötyy matkailusta.

Ekologisella vastuullisuudella tarkoitetaan hiilijalanjäljen huomioimista matkalla ja kohteessa. Kierrättäminen, lentojen kompensointi sekä vaihtoehtoisten kulkumuotojen suosiminen edistävät matkan ekologisuutta.

Sosiaalinen vastuullisuus korostaa matkailijan ja paikallisen välistä molemminpuolista kunnioitusta. Matkailija tiedostaa olevansa vierailija paikallisen kodissa sekä tukee paikallisia yrityksiä ja tuotteita. Matkailija pyrkii maksimoimaan matkailunsa myönteisen vaikutuksen paikallisyhteisölle.

Kulttuurinen vastuullisuus edellyttää matkailijan tiedostavan ja täten kunnioittavan kohteensa paikallista kulttuuria. Tiedostaminen ennaltaehkäisee kulttuurien hyväksikäyttöä ja ohjaa matkailijan toimintaa kohteessa eettisemmäksi. Kulttuurinen vastuullisuus on erityisen merkittävää matkailijan matkustaessa kohteeseen, jossa on alkuperäiskansaa- ja kulttuuria (ks. Sosiaalinen vastuullisuus).

Poliittisen vastuullisuuden huomioidessaan matkailija selvittää etukäteen kohteensa yhteiskunnan ilmapiiriä tai poliittisia asioita, kuten ihmisoikeuskysymyksiä. Poliittinen vastuullisuus merkitsee erityisesti kohteen valitsemista.

Jalot Villit tiedostaa Lapin matkailun tapahtuvan saamelaisten kotiseutualueella Saamenmaalla, ja tästä syystä ainejärjestömme sitoutuu myös kunnioittamaan Saamelaiskäräjien saamelaismatkailun eettisiä ohjeita, joiden toimintaperiaatteena ja päätavoitteena on ”poistaa saamelaisuutta hyväksikäyttävä matkailu sekä matkailun kautta leviävä saamelaisia koskeva väärä tieto (Saamelaiskäräjät, 2018).

Saamelaiskäräjien saamelaismatkailun eettiset ohjeet lyhyesti:

1. Saamelaisen kulttuuriperinnön arvon ja rikkauden tunnustaminen ja kunnioittaminen
2. Saamelaisen kulttuuriperinnön suojeleminen ja sen ylläpitäminen elinvoimaisena tuleville sukupolville
3. Kaikkia osapuolia hyödyttävä yhteisymmärrys ja yhteistyö
4. Saamelaismatkailussa esiintyvät ongelmakohdat ja niiden huomioiminen ja korjaaminen
5. Saamelaismatkailun positiiviset vaikutukset saamelaisväestöön, heidän kulttuuriinsa sekä ympäristöön
6. Saamelaismatkailun vastuullinen ja eettisesti kestävä markkinointi ja matkailuviestintä
7. Korkealaatuiset matkustajakokemukset – laadunvarmistus

Jalot Villit kannustaa jäsenistöään kestävän, vastuullisen ja eettisen matkailun arvoihin niin matkailijana kuin matkailunkehittäjänä.

Lisäksi Saamelaiskäräjien vastuullisen saamelaismatkailun kävijäohjeet lyhyesti:

- Saamelaiset ovat Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa. Saamenmaa ulottuu 4 eri valtion alueelle.
- Saamenmaassa olet vieraana paikassa, jossa saamelaisten arki ja juhlat ovat osa arvokasta elävää kulttuurimuotoa, joka muodostaa erityisen kulttuurimaiseman. Meillä kaikilla on vastuu yhteisestä tulevaisuudestamme kaikkialla siellä, minne tekojemme ja askeltemme seuraamukset ylettyvät.
- Kunnioita paikallisväestön yksityisyyden rajoja ja suojaa. Muista, että kotirauhan piiriin kuuluvat myös pihapiirissä olevat poroaidat.
- Yksityishenkilöt eivät käytä saamenpukua matkailijoita varten.
- Matkailijoiden ”erämaa” on paikallisen saamelaisväestön koti ja monille myös toimeentulon ja omavaraistalouden lähde muun kuin matkailun kautta. Vaikka luonnossa ei aina ole näkyvää merkkiä siitä, että siellä olisi käyty, saamelaisten kotiseutualueelta ei löydy paikkaa, jolla ei olisi saamelaista nimeä ja johonkin vuodenaikaan liittyvää kulttuurisidonnaista käyttöä tai merkitystä.
- Tutustu alkuperäiskansoihin heidän itse sanoittamiensa tarinoiden ja tapaamisten kautta.
- Saamelaiskulttuuriin kuuluu elävä kulttuuriympäristö, perinteiset elinkeinot ja kieli. Anna perinteisten elinkeinojen harjoittajille toimirauha.
- Porojen pelottelu on kielletty laissa.
- Poro on puolivilli eläin ja saattaa säikähtää helposti ja säännätä pakoon.
- Tutustu poroon ja sen elämään poronomistajan opastuksella.
- Saamelaiskulttuurin elinvoimaisuuden sekä matkailutuotteen aitouden takaamiseksi tulee saamelaismatkailupalvelujen pohjautua oikeaan tietoon.
- Saamelaiskäräjien vastuullisen ja eettisesti kestävän matkailun ohjeisiin on myös hyvä tutustua.

Lisätietoa edellä mainitusta ohjeista löydät oheisista linkeistä:

Reilun matkailun yhdistyksen reilun matkailijan ohjeet:

<https://www.reilumatkailu.fi/reilun-matkailijan-ohjeet/>

Saamelaiskäräjien vastuullisen saamelaismatkailun kävijäohjeet:

<https://matkailu.samediggi.fi/kavijaohjeistus/>

Saamelaiskäräjien saamelaismatkailun eettiset ohjeet:

<https://www.samediggi.fi/saamelaismatkailun-eettiset-ohjeet/>

22.11.2024

Marianne Kanervametsä, puheenjohtaja

Olli Palosuo, varapuheenjohtaja